

Moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200404123

Vår ref
200501802-/AEG

Dato
05.07.2005

Endringer i regelverket for offentlige anskaffelser – Høringsbrev

Vi viser til Moderniseringsdepartementets brev av 6. april 2005 vedrørende ovenstående. Nedenfor følger Utdannings- og forskningsdepartementets uttalelse til høringsaken.

Generelt om endringene

UFD mener at det største problemet med dagens regelverk er at det er for komplisert, og dermed unødig ressurskrevende i bruk. Et av hovedmålene for gjennomgangen av regelverket må derfor være å forenkle det mest mulig, uten å neglisjere grunnleggende krav til konkurranse, likebehandling og gjennomsiktighet i anskaffelsesprosessene.

UFD mener at det ikke er nødvendig med detaljerte, nasjonale prosedyreregler under EUs terskelverdier. Etter vår oppfatning blir de grunnleggende hensyn til konkurranse, likebehandling og gjennomsiktighet ivaretatt i lov om offentlige anskaffelser, særlig §5. Vi viser i denne sammenheng til UFDs brev til MOD av 30. mars 2005, og til UFDs høringsuttalelse til forskriftsendringene av 2002. Etter UFDs syn forsvinner de grunnleggende krav til god anskaffelsespraksis lett i prosedyreregler. Departementet viser i denne sammenheng til at det foreliggende utkastet til forenklede nasjonale regler dekker 16 A4-sider med forholdsvis liten skrift. Vi viser også til Asplan Viaks rapport "Evaluering av regelverket for offentlige anskaffelser" av juni 2004, der man anbefaler et sterkt forenklet opplegg, i hovedsak basert på anskaffelseslovens § 5, dersom nasjonale regler skal opprettholdes.

Uprioriterte tjenester, og spesielt forskningstjenester, bør under enhver omstendighet holdes utenfor det nasjonale regelverk

EU har tradisjonelt operert med ulike grupper tjenester. Anskaffelser som EU ikke har regnet som prioriterte tjenester, har bare i begrenset grad vært underlagt formelle anskaffelsesregler. Bakgrunnen for dette skillet mellom prioriterte og uprioriterte tjenester har vært at EU har

vurdert en del typer tjenester som lite egnet for internasjonal konkurranse med detaljerte prosedyreregler. Gjennom de norske forskriftene fra 2001 har imidlertid Norge fastsatt detaljerte prosedyrekrav også for uprioriterte tjenester. Dersom regjeringen fastholder at det skal være egne, nasjonale prosedyreregler under EUs terskelverdier, mener UFD at uprioriterte tjenester må holdes utenfor – på samme måte som i EUs regelverk. Dette gjelder spesielt utdanningstjenester, juridiske tjenester og forskningsoppdrag. UFD vil peke på at dette er typiske intellektuelle tjenester der det er ressurskrevende å formulere både oppdraget og tilbudet, og der kvalitetshensyn må veie tungt i vurderingen av de innkomne tilbud. Med en terskelverdi på 500 000 kroner kan de administrative kostnadene ved skriving og vurdering av tilbud komme opp i samme beløp som selve oppdraget i en del tilfeller.

EØS-avtalen artikkel 78 flg. omtaler utdanning og forskning som samarbeid utenfor de fire friheter, jfr. EØS-avtalens formålsparagraf artikkel 1. Samtidig har EU nylig tatt ulike initiativ til å se nærmere på bl.a. reglene for statsstøtte til forskning og universitetenes rolle i verdiskapningen. Det er sterk grad av internasjonalisering og internasjonal konkurranse i både utdanning og forskning, og det må fra norsk side være viktig at ikke norske institusjoner og foretak opplever et konkurranseregime som gjør at de stiller med et handikap overfor sine konkurrenter innenfor EU. Etter UFDs oppfatning bør Norge beholde og utnytte de muligheter man har til å bygge opp sterke norske kompetansemiljøer, innenfor de rammebetingelser EØS-avtalen fastsetter.

UFD har notert at de typer forskningsoppdrag som kan unntas fra direktivet, er unntatt i Moderniseringsdepartementets utkast til forskrifter (§ 1-4 (1) g). UFD vil sterkt tilrå at også andre FoU-tjenester unntas fra de nasjonale anskaffelsesreglene så langt det er adgang til dette etter EØS-retten. I motsatt fall vil norske forskningsinstitutter ha en konkurranseulempa i forhold til sine konkurrenter innenfor EU. UFD viser i denne forbindelse til departementets brev av 30. mars 2005 og St.meld. nr. 20 (2004-2005) *Vilje til forskning*. I arbeidet med *Vilje til forskning* har departementet avdekket at dagens anskaffelsesregelverk i mange tilfeller fører til ineffektiv utnyttelse av forskningsmidler, også hos de institusjoner som tilbyr forskningstjenester. Årsaken til dette er at transaksjonskostnadene på begge sider – dvs. kostnadene ved å bygge opp og utforme anbudsdokumenter og gjennomføre en formell prosess – blir uforholdsmessige høye ved mindre oppdrag der kompetanseelementet må være fremtredende.

UFD vil understreke at man også ved kontrahering av uprioriterte tjenester må legge til grunn prinsippene i dagens lov om offentlige anskaffelser: Effektiv ressursbruk basert på rettfærdig konkurranse, forretningsmessighet, god forretningsskikk, utvelgelse på grunnlag av objektive og ikke-diskriminerende kriterier, m.v.

Heving av den nasjonale terskelverdien

Som det fremgår av de ovenstående avsnitt, mener Utdannings- og forskningsdepartementet at det ikke er behov for noen egen, nasjonal terskelverdi under EUs terskelverdier. Etter vår vurdering medfører en nasjonal terskelverdi større samfunnsøkonomiske kostnader enn gevinster. Subsidiært mener UFD at denne verdien bør være høyest mulig, og minimum 500 000 kroner.

Vi viser dessuten til det som er sagt ovenfor om å unnta det EU kaller uprioriterte tjenester fra det nasjonale regelverket.

Protokollplikt for alle anskaffelser over 50 000 kroner

Innføring av protokollplikt for alle anskaffelser over 50 000 kroner vil bety at det innføres et nytt sett kompliserende regler for alle anskaffelser mellom 50 000 og 200 000 kroner. Dette vil etter UFDs oppfatning være lite tjenlig, og i strid med det overordnede målet om forenkling av regelverket.

Alternativ til overtredelsesgebyr og protokollplikt

UFD foreslår at man i stedet for protokollplikt for mindre anskaffelser, etablerer en mekanisme for forenklet utlysning, eksempelvis et forenklet kunngjørings skjema i DOFFIN. Etter UFDs vurdering vil dette virke mer konkurransefremmende enn en protokollplikt. Så vidt vi forstår mener mange dessuten at EU-retten etablerer en viss plikt til offentlig utlysning av anskaffelser under EUs terskelverdier. Vi viser her til Asplan Viaks rapport "Evaluering av regelverket for offentlig anskaffelser" av juni 2004, punkt 9.5.2. Av effektivitets- og forenklingssyn foreslår UFD imidlertid at grensen for krav om utlysning settes til minimum 200 000 kroner.

Rammeavtaler

Innføring av nasjonale regler for rammeavtaler vil medføre en utvidelse og komplisering av regelverket. UFD mener at nytten av denne utvidelsen er liten, og den underminerer målet om å forenkle regelverket. Vi anbefaler derfor at det ikke innføres regler for rammeavtaler under EUs terskelverdier.

Med hilsen

Bente Fagerli (e.f.)
ekspedisjonssjef

Arnfinn E. Gamlemshaug
rådgiver